

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародної політики**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення дисципліни

«ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ВЧЕНЬ»

*для здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
денної та заочної форми навчання*

Ужгород - 2023

Бокоч В. М., Кальницька М. А. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Історія політичних та економічних вчень» для здобувачів вищої освіти галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» / Укл.: Бокоч В. М., Кальницька М. А.

Укладачі:

Бокоч В. М., д. політ. н., доцент, професор кафедри міжнародної політики ДВНЗ «УжНУ»

Кальницька М. А., д.е.н., доцент кафедри міжнародної політики, ДВНЗ «УжНУ»

Рецензенти:

Панов А. В. к.і.н., доцент, завідувач кафедри міжнародної, ДВНЗ «УжНУ»

Приходько В. П. д.е.н, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «УжНУ»

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри міжнародної, к.і.н., доцент, Панов А. В.

Розглянуто на засіданні кафедри міжнародної політики факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ», протокол №1 від 01.09.2023 р.

Рекомендовано до друку на засіданні методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №1 від 18.09.2023 р.

Рекомендовано до друку та використання в навчальному процесі вченою радою факультету міжнародних економічних відносин, протокол №1 від 18.09.2023 р.

ЗМІСТ

1.	Мета, завдання і предмет навчальної дисципліни.....	4
2.	Основні характеристики дисципліни.....	6
3.	Навчально-тематичний план дисципліни.....	7
4.	Розгорнута програма курсу.....	9
5.	Тематика та плани лекційних занять.....	12
6.	Тематика та плани семінарських занять.....	16
7.	Рекомендована література.....	24
8.	Питання до екзаменаційного контролю.....	27
9.	Теми індивідуальних завдань.....	29
10.	Взірець модульної контрольної роботи.....	30
11.	Методи контролю та критерії оцінювання.....	31

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є надання студентам комплексних знань щодо історичного процесу виникнення, розвитку та зміни систем політичних та економічних поглядів; сформувати у студентів розуміння сутності економічних теорій та нормативно-правових джерел; творче осмислення етапів та напрямів розвитку історії економічних та політичних вчень; навчити студентів здійснювати висновки та узагальнення щодо можливості практичного застосування історико-економічних досліджень, методології наукових економічних та правових шкіл, провідних економічних концепцій та теорій світової економічної та політичної науки задля вирішення системних соціально-економічних та політичних проблем, міжнародних економічних відносин та світового господарства в цілому.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- надання теоретичних та методологічних основ, а також базових знань про дисципліну;
- поглиблення знань з еволюції базових наукових категорій;
- обґрунтування ринкових процесів господарювання та усвідомлення сутності економічних концепцій розвитку ринкового господарства, міжнародних економічних відносин;
- розкриття поняття та сутності основних теорій, суджень, напрямків та поглядів;
- розкриття особливостей розвитку економічних процесів та світової політики від давніх часів до сучасності;
- формування мислення на основі вивчення базових економічних теорій та політичних концепцій, усвідомлення тісного зв'язку історії економічних та політичних вчень з практикою розвитку ринкової економіки та світового господарства;
- ознайомлення з сучасними економічними теоріями, концепціями та напрямами еволюції світової економічної та політичної думки щодо розвитку економічних та політичних систем та соціально-економічних процесів в умовах ринкового господарства;
- розвинути вміння самостійно аналізувати погляди світових економічних шкіл та політичні концепції, щодо вирішення системних проблем та прогресивного розвитку міжнародних відносин.

Предмет вивчення у дисципліні: є передумови виникнення, теоретичні та методологічні аспекти історичного розвитку економічних ідей, поглядів, теорій, напрямів і шкіл, а також наукове відображення в економічній думці розвитку суспільств Європейської цивілізації.

Інформаційною базою для вивчення дисципліни є підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті, публікації у фахових електронних виданнях, Інтернет-ресурси.

Оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до вимог, затверджених Міністерством освіти і науки України та запроваджених Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Для засвоєння матеріалу передбачаються такі види навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, в тому числі виконання індивідуальних завдань. Поточний контроль здійснюється у формі усних опитувань, тестових самостійних робіт, розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється у вигляді модульних контрольних робіт та екзамену.

2. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

Показники	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма – 4 заочна форма – 3	Галузь знань 29 Міжнародні відносини	Професійно орієнтована вибіркова дисципліна за переліком освітньо-професійної програми	
	Напрямок підготовки 292 Міжнародні економічні відносини		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): -----	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>Немає</i>		Семестр	
Загальна кількість годин: денна форма – 90 заочна форма – 90		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента 46 – денна, 78 – заочна	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання: –	
Вид контролю : екзамен			

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13	
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Предмет, методи та функції історії політичних та економічних вчень. Економічна думка та становлення політичних поглядів Стародавнього Сходу і Античного світу	5	3	2	-	-		1	1	-	-	-	
Тема 2. Політико-економічні вчення епохи Середньовіччя	3	2	1	-	-		1	1	-	-	-	
Тема 3. Епоха великих географічних відкриттів, економічна думка перехідного періоду та політичні вчення Західної Європи XV-XVIIст.	3	2	1	-	-		2	1	1	-	-	
Тема 4. Економічна думка у другій половині XVII ст.-першій половині XIXст. Класична школа політекономії та політико-правові вчення Західно -європейського Просвітництва	5	3	2	-	-		1	1	1	-	-	
Модульний контроль 1	1	1	-	-	-		-	-	-	-	-	
Разом за змістовним модулем 1		11	6	-	-		5	4	2	-	-	

Усього годин		11	6	-	-			5	4	2	-	-	
Модуль 2.													
Змістовий модуль 2.													
Тема 5. Світове господарство у міжвоєнний період. Державно-монополістичний розвиток суспільства (пер.пол. XX ст.)		2	1	-	-				1	-	-	-	
Тема 6. Основні тенденції розвитку світу в 50 – 90-ті рр. XX ст. Інтегративна юриспруденція та її розвиток		2	1	-	-				1	-	-	-	
Тема 7. Основні напрями економічної думки на етапі ІТР (кін. XX-поч. XXI ст.)		2	1	-	-				1	-	-	-	
Тема 8. Економічний розвиток України в умовах радянської системи. Відновлення ринкової системи господарства в незалежній Україні.		2	1	-	-				1	2	-	-	
Модульний контроль 2.	1	1	-	-	-				-	-	-	-	
Разом за змістовим модулем 2		9	4	-	-				4	2	-	-	
Усього годин	90	9	4	-	-				8	4	-	-	
Усього годин	90	20	10	-	-				8	4	-	-	

4. РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1

ВСТУП

Цілі та завдання дисципліни. Предмет, методи та функції, короткий зміст дисципліни.

ТЕМА 1. Предмет, методи та функції історії політичних та економічних вчень. Економічна думка та становлення політичних поглядів Стародавнього Сходу і Античного світу

Предмет та об'єкти історії економічної думки. Методи наукових економічних досліджень. Джерела та завдання вивчення дисципліни. Типологічні фактори історії економічної думки. Основні принципи історикоекономічного пізнання. Періодизація історії економічної думки. Зв'язок предмету з іншими економічними дисциплінами.

Економічний та політичний устрій країн Стародавнього Сходу. Теоретичні погляди часів Стародавнього Єгипту, Межиріччя, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю. Первісні господарські та правові документи (звід законів Хаммурапі, “Артхашастра” та закони Ману, економічний зміст конфуціанства, трактат «Гуань-Цзи» та інші). Економічний устрій країн Античності. Стародавня Греція: теоретичні погляди Ксенофонта, Платона, Аристотеля. Стародавній Рим: теоретичні погляди М.Катона, братів Гракхів, М.Варрона, Л.Колумелли.

ТЕМА 2. Політико-економічні вчення епохи Середньовіччя

Закономірності розвитку феодального господарства часів Середньовіччя. Економічні погляди в системі католицької канонічної доктрини Ф.Аквінського. Економічні погляди періоду Київської Русі. «Руська правда», літопис Нестора, «Повчання дітям» В.Мономаха. Особливості феодального розвитку Франції (“Салічна правда”), Англії (“Капітулярій про вілли” та “Книга страшного суду”).

ТЕМА 3. Епоха великих географічних відкриттів, економічна думка перехідного періоду та політичні вчення Західної Європи XV-XVII ст.

Передумови та наслідки великих географічних відкриттів. Створення колоніальної системи. Становлення світового ринку, зміни в напрямках торговельних зв'язків. Економічні погляди меркантилістів та фізіократів, їх роль у виникненні класичної політичної економії (В.Стаффорд, В.Петті, П.Буагільбер, Ф.Кене). Економічна думка в Україні – Конституція Пилипа Орлика, Феофан Прокопович, Іван Посошков. Державно-правові ідеї Реформації, теологічне обґрунтування протестантизмом (Лютер, Кальвін, Мюнцер) економічних змін у першій половині XVI ст.

ТЕМА 4. Економічна думка у другій половині XVII ст.-першій половині XIXст. Класична школа політекономії та політико-правові вчення Західноєвропейського Просвітництва

Економічні передумови виникнення капіталізму періоду вільної конкуренції. Зародження класичної політичної економії в Англії та Франції. Економічні погляди У. Петті та П. Буагільбера. Критика меркантилізму в працях Р.Кантільйона. А. Сміт – економіст мануфактурного періоду. Д. Рікардо – економіст періоду промислового перевороту. Еволюція та завершення класичної політичної економії: теорія «третіх осіб» та «закон народонаселення» Т.-Р.Мальтуса. Теорія «трьох факторів виробництва» Ж.-Б.Сея. Держава і право у вченнях мислителів Нового часу. Політико-правові вчення західноєвропейського просвітництва.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2

ТЕМА 5. Світове господарство у міжвоєнний період. Державно-монополістичний розвиток суспільства (пер. пол. XX ст.)

Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини. Економічний зміст Версальської системи. Плани Дауеса та Юнга, їх суть і мета. Світова економічна криза 1929–1933 рр. Її наслідки для США та шляхи виходу з неї («Новий курс» Ф.Д.Рузвельта). Початок державного регулювання економіки і теоретичне обґрунтування можливості макроекономічного регулювання. «Кейнсіанська революція» в економічній науці. Економічні причини Другої світової війни. Економічні теорії монополістичної та недосконалої конкуренції (Е.Чемберлін, Д.Робінсон). Інституціоналізм як відображення багатфакторності економічного розвитку. Ідейно-теоретичні основи інституціоналізму.

ТЕМА 6. Основні тенденції розвитку світу в 50 – 90-ті рр. XX ст.

Інтегративна юриспруденція та її розвиток

Економічні наслідки Другої світової війни. Реалізація економічної програми Людвіга Ерхарда в повоєнній Німеччині. Структурний стрибок середини 70-х років. Особливості та закономірності розвитку країн світу в 40–90-х роках (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Японія). Науково-технічна революція. Зрушення в галузевій структурі провідних капіталістичних країн. Розпад колоніальної системи. Інтеграційні процеси. Інтегративна юриспруденція та її розвиток.

ТЕМА 7. Основні напрями економічної думки на етапі ІТР (кін. XX-поч. XXI ст.)

Формування трьох центрів світової економіки (трилітаризм). США, Японія, ФРН – нові економічні лідери. Форми державного регулювання економіки. Транснаціональні корпорації. Поглиблення криз у 70–80-ті роки та їх причини. Особливості економічного розвитку провідних країн Європи в

умовах глобалізаційних процесів у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Проблеми євроінтеграції. “Нові індустріальні країни” та причини їх швидкого економічного зростання. Сучасний монетаризм (неолібералізм). Мілтон Фрідман. Трансформаційні та глобалізаційні теорії.

ТЕМА 8. Економічний розвиток України в умовах радянської системи.

Відновлення ринкової системи господарства в незалежній Україні.

Нова економічна політика і відбудова народного господарства України у 20-х роках. Сталінська індустріалізація та її наслідки. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1933 року. Спроби реформування радянської системи у другій половині 80-х років (“Перебудова”). Декларація про державний суверенітет України. Проголошення незалежної України. Проблеми і труднощі економічного розвитку України в умовах незалежності та переходу до ринкової економіки. Ринкові зв’язки України з європейськими державами. Конституція України 1996 р. Основні тенденції економічного розвитку на сучасному етапі. Перспективи і труднощі входження України у світове господарство.

5. ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Предмет, методи та функції історії політичних та економічних вчень. Економічна думка та становлення політичних поглядів Стародавнього Сходу і Античного світу

1. Предмет і метод історії політичних та економічних вчень.
2. Функції історії політичних та економічних вчень.
3. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі
ранніх цивілізацій
4. Особливості господарського розвитку та економічної думки
періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.)

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- сутність, предмет та функції історії політичних та економічних вчень;
- особливості господарського розвитку суспільства у період формування
цивілізацій.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- визначати предмет та функції дисципліни;
- характеризувати основні відмінності між господарським розвитком
різних цивілізацій.

Тема 2.

Політико-економічні вчення епохи Середньовіччя

1. Закономірності розвитку феодального господарства часів
Середньовіччя.
2. Економічні погляди в системі католицької канонічної доктрини Ф.
Аквінського.
3. Політико-правові вчення мислителів і юристів середньовіччя
4. Економічна думка та становлення поглядів на державу та право в
Україні раннього періоду Середньовіччя

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- особливості розвитку політичних та економічних вчень у період
Середньовіччя;
- проблематику феодального устрою в українській економічній думці.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- проводити аналіз розвитку політичних та економічних думок
Середньовіччя.

Тема 3.

Епоха великих географічних відкриттів, економічна думка перехідного періоду та політичні вчення Західної Європи XV-XVII ст.

1. Передумови та наслідки великих географічних відкриттів.
2. Створення колоніальної системи та становлення світового ринку.

3. Економічні погляди меркантилістів та фізіократів, їх роль у виникненні класичної політичної економії.

4. Державно-правові ідеї Реформації, теологічне обґрунтування протестантизмом економічних змін у першій половині XVI ст.

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- особливості розвитку політичних та економічних вчень у період великих географічних відкриттів;

- проблематику економічних поглядів Західної Європи.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- охарактеризувати економічні та державно-правові ідеї країн Західної Європи.

Тема 4.

Економічна думка у другій половині XVII ст.-першій половині XIX ст .

Класична школа політекономії та політико-правові вчення

Західноєвропейського Просвітництва

1. Економічні передумови виникнення капіталізму періоду вільної конкуренції.

2. Зародження класичної політичної економії в Англії та Франції.

3. Критика меркантилізму в працях Р.Кантільйона. А. Сміт – економіст мануфактурного періоду.

4. Еволюція та завершення класичної політичної економії: теорія «третьох осіб» та «закон народонаселення»

5. Держава і право у вченнях мислителів Нового часу. Політико-правові вчення західноєвропейського просвітництва.

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- передумови виникнення капіталізму;

- особливості класичної політекономії та просвітництва.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- визначати основні відмінності у поглядах провідних економістів.

Тема 5.

Світове господарство у міжвоєнний період. Державно-монополістичний розвиток суспільства (пер. пол. XX ст.)

1. Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини. Економічний зміст Версальської системи.

2. Світова економічна криза 1929–1933 рр.

3. Початок державного регулювання економіки і теоретичне обґрунтування можливості макроекономічного регулювання.

4. Економічні причини Другої світової війни.

5. Інституціоналізм як відображення багатofакторності економічного розвитку. Ідейно-теоретичні основи інституціоналізму.

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- економічні та політичні наслідки Першої та Другої світових війн;
- проблематику інституціоналізму.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- охарактеризувати економічні погляди діячів ХХ століття.

Тема 6.

Основні тенденції розвитку світу в 50 – 90-ті рр. ХХ ст. Інтегративна юриспруденція та її розвиток

1. Економічні наслідки Другої світової війни. Реалізація економічної програми Людвіга Ерхарда в повоєнній Німеччині.
2. Особливості та закономірності розвитку країн світу в 40–90-х роках (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Японія).
3. Науково-технічна революція.
4. Розпад колоніальної системи.
5. Інтеграційні процеси. Інтегративна юриспруденція та її розвиток.

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- особливості розвитку провідних країн світу у період після Другої світової війни.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- визначати передумови та причини НТР;
- аналізувати інтеграційні процеси.

Тема 7.

Основні напрями економічної думки на етапі ІТР (кін. ХХ-поч. ХХІ ст.)

1. Формування трьох центрів світової економіки (трилітаризм). США, Японія, ФРН – нові економічні лідери.
2. Транснаціональні корпорації.
3. Особливості економічного розвитку провідних країн Європи в умовах глобалізаційних процесів у кінці ХХ – на початку ХХІ ст.
4. “Нові індустріальні країни” та причини їх швидкого економічного зростання.
5. Сучасний монетаризм (неолібералізм).

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- політичні та економічні процеси у США та країнах Західної Європи;
- особливості розвитку країн в умовах глобалізації.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- визначати основні політичні та економічні процеси у країнах світу.

Тема 8.

Економічний розвиток України в умовах радянської системи. Відновлення ринкової системи господарства в незалежній Україні.

1. Нова економічна політика і відбудова народного господарства України у 20-х роках.
2. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1933 року.
3. Спроби реформування радянської системи у другій половині 80-х років (“Перебудова”).
4. Проголошення незалежної України. Проблеми і труднощі економічного розвитку України в умовах незалежності та переходу до ринкової економіки.
5. Основні тенденції економічного розвитку України на сучасному етапі.

Після вивчення теми студент повинен **знати:**

- розвиток та зміни в Україні у XX – XIX ст.

Після вивчення теми студент повинен **вміти:**

- визначати передумови проголошення незалежності України;

- аналізувати економічний розвиток та процеси інтеграції України на сучасному етапі.

6. ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Метою проведення практичних занять є засвоєння студентами програмного матеріалу, закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок.

Практичне заняття 1 (2 год.)

Предмет, методи та функції історії політичних та економічних вчень. Економічна думка та становлення політичних поглядів Стародавнього Сходу і Античного світу

Питання до обговорення

1. Предмет історії політичних та економічних вчень.
2. Мета і завдання історії політичних та економічних вчень.
3. Зародження та основні етапи розвитку і періодизація історії політичних та економічних вчень.
4. Економічна думка та ПОГЛЯДИ на державу і право цивілізацій Стародавнього Сходу
5. Економічні та політичні вчення античної Греції
6. Проблеми раціональної організації рабовласницької латифундії у працях давньоримських філософів. Державно- правові вчення Стародавнього Риму

Тести до теми

1. Назвіть предмет історії політичних та економічних вчень:
А) Економічні категорії та закони.
Б) Історія економічної думки.
В) Історичний процес виникнення й розвитку економічних теорій.
Г) Історія політичної економії.
Д) Система економічних відносин.
Е) Закономірності розвитку економічних поглядів та ідей.
2. Визначте методи дослідження історії політичних та економічних вчень:
А) Статистичний.
Б) Математичний.
В) Логічний.
Г) Наукової абстракції.
Д) Емпіричний.
Е) Історичний.
Ж) Територіальний.
З) Мотиваційний.
3. Яка з функцій історії політичних та економічних вчень виступає теоретичною базою правових та економічних наук:
А) Пізнавальна.

- Б) Методологічна.
- В) Евристична.
- Г) Ідеологічна.
- Д) Прикладна.

4. Яка із зазначених шкіл не відноситься до давньокитайських вчень про державу і право:

- А) Школа Конфуція.
- Б) Концепція даосизму.
- В) Теологічна школа томізму.
- Г) Моїстична школа.
- Д) Школа юристів.

5. На думку кого із філософів античності право уособлює політичну справедливість і є нормою регулювання політичних відносин людей:

- А) Сократ.
- Б) Епікур.
- В) Платон.
- Г) Аристотель.

Практичне заняття 2 (2 год.) Політико-економічні вчення епохи Середньовіччя

Питання до обговорення

1. Історичні умови та особливості економічних поглядів середньовіччя. Економічні погляди середньовічного Китаю
2. Арабське середньовіччя. Концепція «соціальної фізики».
3. Економічна думка Індії, Японії, Османської імперії в епоху середньовіччя.
4. Відображення генезису феодалізму в документах раннього середньовіччя.
5. Економічні та теократичні погляди каноністів.
6. Проблеми феодального устрою в українській економічній думці.
7. Становлення поглядів на державу і право в раннього феодальній Київській Русі.

Тести до теми

1. За вченням Фоми Аквінського платою за працю з управління сільським господарством є:

- А) Землевласницька рента.
- Б) Орендна плата.
- В) Відробіткова рента.
- Г) Різниця між промисловим та торговельним прибутком.

2. У якому документі доби середньовіччя знайшли відображення проблеми общини салічних франків?

- А) «Руська Правда».
- Б) «Салічна правда».

В) «Салічний звичай».

Г) «Руський закон».

3. Теорію природного права нового часу започаткували школи права:

А) Павінська.

Б) Равенська.

В) Гуманістична.

Г) Римська.

4. Визначною пам'яткою соціально-економічної літератури доби Київської Русі є:

А) «Салічна правда».

Б) «Київська правда».

В) «Українська правда».

Г) «Руська Правда».

Практичне заняття 3 (2 год.)

Епоха великих географічних відкриттів, економічна думка перехідного періоду та політичні вчення Західної Європи

Питання до обговорення

1. Передумови та наслідки великих географічних відкриттів.
2. Становлення ринкового господарства в країнах Європейської цивілізації.
3. Розвиток меркантилістської доктрини. Економічні ідеї раннього та зрілого меркантилізму.
4. Особливості первісного нагромадження капіталу та меркантилізму в провідних країнах Західної Європи: Англії, Франції, Італії.
5. Історичні передумови виникнення, ідейно-теоретичні та методологічні засади класичної політичної економії.

Тести до теми

1. Абсолютним втіленням багатства для меркантилістів є:
 - а) натуральний продукт;
 - б) капітал; в) рента;
 - г) гроші (золото, срібло).
2. Що є об'єктом дослідження меркантилістів:
 - а) сфера обігу;
 - б) оборотний капітал;
 - в) грошовий капітал;
 - г) закон вартості;
 - д) гроші;
 - є) немає правильної відповіді.
3. Меркантилізм за своєю сутністю являє собою економічну політику більшості західноєвропейських держав:
 - а) у період утвердження ринкового господарства;

- б) періоду «до індустріальної» економіки;
- в) у період розкладу натурального господарства;
- г) усі відповіді правильні.

4. Який з наступних принципів не належить меркантилізму:

- А) Джерело багатства — це зовнішня торгівля.
- Б) Обмеження експорту готової продукції.
- В) Захист національного виробника.
- Г) Обмеження імпорту готової продукції.

Практичне заняття 4 (2 год.)

Економічна думка у др.пол XVII – пер.пол. XIXст. Класична школа політекономії та політико-правові вчення Західноєвропейського просвітництва

Питання до обговорення

1. Рання класична політична економія та історичні етапи її виникнення. Загальні характерні ознаки «класичної політичної економії».
2. Зародження класичної політичної економії в Англії та Франції. Виникнення теорії трудової вартості.
3. Школа фізіократів: економічні погляди Ф. Кене (Франція) — основоположника класичної політичної економії. Радикальні буржуазні реформи А.Ж. Тюрго.
4. «Домоводство» Василя Кармазина — українська паралель фізіократизму.
5. Економічна система А. Сміта.
6. Економічне вчення Д.Рікардо: теорія вартості.
7. Прихильники ідей класичної школи політекономії: М. Вольський, Г. Цехановецький, М. Коссовський.
8. Політико-правові вчення західноєвропейського просвітництва.

Тести до теми

1. Хто із згаданих економістів започаткував теорію корисності благ, де корисність розглядається основою їх вартості:
 - А) А. Монкретьєн.
 - Б) У. Петті.
 - В) Ф. Галіана;
 - Г) А. Тюрго.
 - Д) Ж.Б. Сей.
2. Яке з наступних положень відбиває критерій віднесення того чи іншого вчення до класичної політичної економії:
 - А) Сповідування принципів трудової теорії вартості.
 - Б) Сповідування багатофакторної природи вартості життєвих благ.
 - В) Прихильність принципам свободи підприємництва, вільної торгівлі, невтручання держави в економічне життя.
 - Г) Дослідження товарного виробництва як основи ринкової економіки.

Д) У жодному випадку не відбито критерію віднесення того чи іншого економічного вчення до класичної політичної економії.

3. У якій сфері за У. Петті створюється національний дохід?

- А) Сфера матеріального виробництва.
- Б) Сфера послуг.
- В) Сфера нематеріального виробництва.
- Г) Сфера посередництва.

4. «Видима рука ринку», за А. Смітом, — це:

- А) Дія законів попиту і пропозиції.
- Б) Економічний егоїзм індивіда.
- В) Регулювання державою господарського життя.
- Г) Економічне шпигунство.

Практичне заняття 5 (2 год.) **Світове господарство у міжвоєнний період**

Питання до обговорення

1. Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини.
2. Плани Дауеса та Юнга, їх суть і мета.
3. Світова економічна криза 1929–1933 рр. (“Новий курс” Ф.Д.Рузвельта).
4. Початок державного регулювання економіки і теоретичне обґрунтування можливості макроекономічного регулювання.
5. ”Кейнсіанська революція” в економічній науці.
6. Економічні теорії монополістичної та недосконалої конкуренції (Е.Чемберлін, Д.Робінсон).

Тести до теми

1. **Хто запропонував «Новий курс» реформ, щоб вийти з економічної кризи?**

- А) Кулідж
- Б) Гувер
- В) Ллойд-Джордж
- Г) Рузвельт

2. **«Велика депресія» у США почалася у...?**

- А) 1920 р.
- Б) 1924 р.
- В) 1929 р.
- Г) 1933 р.

3. **Укажіть одну з причин економічного процвітання США у 20-ті рр. ХХст.**

- А) отримання значної частини репарацій від Німеччини та її союзників;
- Б) перетворення США на світового кредитора;
- В) запровадження державного планування економічного розвитку країни;

Г) наявність великої кількості колоній.

4. Джерелами індустріалізації були:

А) податки з населення, позики

Б) експорт сировини і продовольства

В) продаж цінностей за кордон

Г) потужна матеріально-технічна база

Д) організація соцзмагань, суботників, понаднормових робіт

Е) технічна оснащеність сільського господарства

Практичне заняття 6 (2 год.)

Основні тенденції розвитку світу в 50-90-ті рр ХХ ст.

Питання до обговорення

1. Особливості та закономірності розвитку країн світу в 40–90-х роках (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Японія).

2. Науково-технічна революція.

3. Нові тенденції господарського розвитку держав Європи.

4. Становлення неокласичної економічної теорії.

5. Інтегративна юриспруденція та її розвиток.

Тести до теми

1. Маржиналізм використовує такі величини:

а) середні;

б) граничні;

в) сумарні;

г) абсолютні та відносні.

2. Хто з економістів запропонував замінити термін «політична економія» на термін «Економікс»:

а) Дж. Б. Кларк;

б) Дж. М. Кейнс;

в) А. Маршалл;

г) П. Самуельсон;

д) А. Сміт?

3. До особливостей економічних поглядів неокласиків не належать:

а) акцент на дослідженні проблематики пропозиції та процесів на мікрорівні економіки;

б) визнання виключного значення вільноконкурентного ринкового механізму для розв'язання всіх економічних проблем;

в) визнання предметом економіки проблем раціонального використання обмежених ресурсів у виробництві благ для задоволення потреб людини;

г) правильна відповідь не наведена

Практичне заняття 7 (2 год.)

Основні напрями економічної думки на етапі ІТР (кін.ХХ-поч.ХХІ ст.)

Питання до обговорення

1. Інформаційне суспільство й нова економіка.
2. Становлення нової парадигми економічної теорії в умовах інформаційної економіки (80-ті роки ХХ–початок ХХІ ст.).
3. Сучасний інституціоналізм і зростання його значення під впливом змін у господарській практиці.
4. “Нові індустріальні країни” та причини їх швидкого економічного зростання.
5. Сучасний монетаризм (неолібералізм).

Тести до теми

1. Сучасний інституціоналізм умовно розподіляється на три основні школи, окрім:
 - а) індустріально-соціологічної школи;
 - б) школи суспільного вибору;
 - в) психологічної школи;
 - г) кон’юнктурної школи.
2. Висновок про наслідки передбачення витрат з діловодства дістав назву:
 - а) теорія індустріального суспільства;
 - б) теорема Коуза;
 - в) модель загальної рівноваги Вальраса–Ерроу–Дебре;
 - г) теорія ігор.
3. Якого науковця вважають засновником неоінституціоналізму:
 - а) Р. Коуза;
 - б) О. Моргенштерна;
 - в) А. Орлеана;
 - г) Е. Тоффлера.
4. Правило постійного темпу зростання кількості грошей в суспільстві виведено М. Фрідменом на основі аналізу:
 - а) математичних моделей суспільства;
 - б) монетарної і загальноекономічної історії США за довгий період;
 - в) підрахування дефіцитів річних бюджетів США за довгий період.

Практичне заняття 8 (2 год.)

Економічний розвиток України в умовах радянської системи. Відновлення ринкової системи господарства України в умовах незалежності

Питання до обговорення

1. Економіка Радянської України з 1917 до 1941 р.
2. Економіка України у роки другої світової війни та повоєнної відбудови.
3. Господарський розвиток України в 1950- 1980-ті роки.
4. Розвиток економічної теорії в Україні радянського періоду.

5. Економіка України в період кризи 90-х років ХХ ст.
6. Наслідки аграрної реформи та приватизаційних процесів в сільському господарстві України.
7. Шляхи інтеграції України у світове господарство.
8. Проблеми та перспективи розвитку української економіки у період повномасштабної війни проти РФ.

Тести до теми

1. Визначте основні причини обвального падіння виробництва ВВП в перші роки незалежності України:

- А) неспроможність, розгубленість урядових структур ефективно управляти економічними процесами;
- Б) труднощі, пов'язані з виходом єдиного господарського комплексу СРСР;
- В) розрив економічних зв'язків з партнерами в інших регіонах колишнього СРСР;
- Г) вихід з рубльової зони і відсутність повноцінної національної валюти;
- Д) відкрита підризна діяльність іноземних фірм та розвідки.

2. Які основні причини невдалої економічної політики уряду України на початку 90-х років ХХ ст..?

- А) активне запровадження ринкових відносин;
 - Б) відновлення порядку і адміністративної системи управління економікою;
 - В) посилення кредитної емісії та гіперінфляції;
 - Г) введення директивних цін та обмеження доходів;
5. перехід до економічних методів управління економікою.

3. Як можна характеризувати економічне становище України у другій половині 90-х рр.. ХХ ст..?

- А) початок реального курсу на роздержавлення та приватизацію земельної власності;
- Б) повне припинення інфляції та активне економічне зростання;
- В) проведення грошової реформи шляхом деномінації карбованця і заміна його гривнею;
- Г) здійснення лібералізації цін, валютного курсу, механізмів зовнішньої торгівлі;
- Д) зміцнення економічних позицій та посилення державної підтримки колгоспів та радгоспів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрусяк Т.Г. Історія політичних правових вчень/ Т.Г.Андрусяк, - Львів:ЛНУ,2001.-220с.
2. Базилевич В.Д. Історія економічних учень : підручник: У 2 ч. – Ч.1 та Ч.2 / За ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005.
3. Безродний Є.Ф., Уткін О.І. Історія політичних вчень: навчальний посібник/ Є.Ф.Безродний, О.І.Уткін.- К.: ВД «Професіонал», 2006.-432с.
4. Біла С.О. З історії розвитку ринкової і позаринкової концепцій господарського принципу / С.О. Біла // Історія народного господарства та економічної думки України. – Випуск 30. – 1998. – С. 169 – 176. (Інститут економіки НАН України). Фахове видання. ISSN 0320-4421
5. Біла С.О. Генеза теорії структурної політики в українській економічній літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст. / С.О. Біла // Історія народного господарства та економічної думки України. – Випуск 35-36. – 2003. – Київ, 2003. – С. 201 – 216. (Інститут економіки НАН України).
6. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі. – К.: Основи, 2005.
7. Горкіна Л.П. Нариси з історії політичної економії в Україні. Остання третина ХІХ – перша третина ХХ ст. І. Вернадський, М. Бунге, М.Зібер, М.ТуганБарановський та ін. – К.: «Наукова думка», 1994. – 242 с.
8. Горкіна Л.П. М.І.Туган-Барановський в економічній теорії та історії. – Київ: ІЕ НАН України, 2001. – 268 с.
9. Длугопольський О.В. Теорія економіки державного сектора: навчальний посібник/ О.В.Длугопольський.- К.: ВД «Професіонал», 2007.- 592с.
10. Довбенко М.В. Сучасна економічна теорія / М.В.Довбенко.- К.: Видавничий центр «Академія», 2005.-336с.
11. Економічна енциклопедія: У 3 т. / Відпов. ред. С.В. Мочерний. – К.: Академія, 2000, 2001, 2002.
12. Економічна енциклопедія. Том 1–3. – К.-Тернопіль: ВЦ Академія”, 2001.
13. Економічна історія: курс лекцій / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович. – К.: Вікар, 2003.
14. Економічна історія України: навч. посібн. / [М. О. Уперенко, В. А. Кузнєцова, Г. К. Парієнко та ін.]. – Х.: ТОВ “Одісей”, 2004
15. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій / авт. кол.: [С. В. Степаненко (кер. авт. кол.), В. М. Фещенко, С. Н. Антонюк та ін.]. – К.: КНЕУ, 2006.
16. Історія економічних учень: навчальний посібник / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К.: Знання-Прес, 2002.
17. Історія економічних вчень [текст]: підручник / за ред. В. М. Тарасевича, Ю. Є. Петруні. – К.: Центр учбової літератури, 2013.
18. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. / За ред. С.В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2008.

19. Історія економічних учень: Підручник / За ред. Л.Я. Корнійчук, Н.О. Татаренко, А.М. Поручник – К.: КНЕУ, 2006.
20. Історія економічних вчень: Навчальний посібник / За ред. В.В.Кириленка. – Тернопіль: «Економічна думка», 2007. – 233 с.
21. Кирилук Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень. Нової доби: навчальний посібник.- К.: Центр учбової літератури, 2008.-414с.
22. Лісовицький В.М. Історія економічних вчень - К.: «Центр учбової літератури», 2020.-240с.
23. Лощина Л. В. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій / Лощина Л. В., Подлесна В. Г., Ткаченко І. В. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009.
24. Любохинець Л.С. Історія політичних та економічних вчень: навч.посіб./ Л.С. Любохинець, В.М.Шавкун, Л.М.Бабич – К.: «Центр учбової літератури», 2013.-294с.
25. Проскурін П.В. Історія економіки та економічних вчень. Економічна історія індустріальної цивілізації: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2008.
26. Самуельсон П. Экономика / П. Самуельсон. – Москва Санкт-Петербург-Киев, 2000.
27. Теліщук М. М. Економічна історія: [навчальний посібник] / М. М. Теліщук. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2006. 43.
Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки: [навчальний посібник] / М. М. Теліщук. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2008.
28. Трофанчук Г.І. Історія вчень про державу і право / Г.І. Трофанчук .- К.: Магістр- XXI сторіччя, 2005.- 256с.
29. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: [навч. посіб.] / О. О. Шевченко. – К.: Центр учбової літератури, 2012
30. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень : підручник / Ф.П.Шульженко.- К.: Юрінком Інтер, 2004.- 464с.
31. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2005.

Інформаційні ресурси

1. Актуальні проблеми економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eco-science.net
2. Велика Українська енциклопедія. Офіційний сайт Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vue.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. «Економічна теорія». Науковий фаховий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://etet.org.ua/>
5. Економіст [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua/portal/ oc_Gum/Ekonomist/index.html](http://www.nbuv.gov.ua/portal/oc_Gum/Ekonomist/index.html)

6. Економічна теорія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/ET/index.html
7. Економіка та підприємництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Etp/texts.html
8. «Історія народного господарства та економічної думки України». Міжвідомчий збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuu.gov.ua/handle/123456789/8915>
9. Любохинець Л.С. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб./ Л.С. Любохинець, В.М.Шавкун, Л.М.Бабич – К.: «Центр учбової літератури», 2013.-294с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ljubokhynets_LS/Istoriia_politychnykh_ta_ekonomichnykh_vchen.pdf?PHPSESSID=g082dqd5gf30imc7hh4ssginp6
10. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua>
11. Програма розвитку ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.undp.org
12. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. / М. М. Теліщук, М. М. Теліщук. – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. – 556 с http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/596/1/553_IR.pdf
13. Туган-Барановський, Михайло Іванович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vue.gov.ua/%D0%A2%D1%83%D0%B3%D0%B0%D0%BD-%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9,%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
14. The Nobel Prize [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nobelprize.org/>
15. The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nobelprize.org/prizes/economicssciences/>
16. Organization for Economic Cooperation and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org/std
17. Statistical Office of the European Communities [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.europa.int

8. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і метод історії політичних та економічних вчень.
2. Функції історії політичних та економічних вчень.
3. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій
4. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.)
5. Проблеми раціональної організації рабовласницької латифундії у працях давньоримських філософів. Державно-правові вчення Стародавнього Риму
6. Закономірності розвитку феодального господарства часів Середньовіччя.
7. Економічні погляди в системі католицької канонічної доктрини Ф. Аквінського.
8. Арабське середньовіччя. Концепція «соціальної фізики».
9. Економічна думка Індії, Японії, Османської імперії в епоху середньовіччя.
10. Відображення генезису феодалізму в документах раннього середньовіччя.
11. Економічні та теократичні погляди каноністів.
12. Політико-правові вчення мислителів і юристів середньовіччя
13. Економічна думка та становлення поглядів на державу та право в Україні раннього періоду Середньовіччя
14. Передумови та наслідки великих географічних відкриттів.
15. Створення колоніальної системи та становлення світового ринку.
16. Економічні погляди меркантилістів та фізіократів, їх роль у виникненні класичної політичної економії.
17. Державно-правові ідеї Реформації, теологічне обґрунтування протестантизмом економічних змін у першій половині XVI ст.
18. Історичні передумови виникнення, ідейно-теоретичні та методологічні засади класичної політичної економії.
19. Економічні передумови виникнення капіталізму періоду вільної конкуренції.
20. Зародження класичної політичної економії в Англії та Франції.
21. Критика меркантилізму в працях Р.Кантільйона. А. Сміт – економіст мануфактурного періоду.
22. Еволюція та завершення класичної політичної економії: теорія «третьох осіб» та «закон народонаселення»
23. Держава і право у вченнях мислителів Нового часу. Політико-правові вчення західноєвропейського просвітництва.
24. Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини. Економічний зміст Версальської системи.
25. Зародження класичної політичної економії в Англії та Франції. Виникнення теорії трудової вартості.

26. Школа фізіократів: економічні погляди Ф. Кене (Франція) — основоположника класичної політичної економії. Радикальні буржуазні реформи А.Ж. Тюрго.
27. «Домоводство» Василя Кармазина — українська паралель фізіократизму.
28. Економічна система А. Сміта.
29. Економічне вчення Д.Рікардо: теорія вартості.
30. Світова економічна криза 1929–1933 рр.
31. Початок державного регулювання економіки і теоретичне обґрунтування можливості макроекономічного регулювання.
32. Економічні причини Другої світової війни.
33. Інституціоналізм як відображення багатофакторності економічного розвитку. Ідейно-теоретичні основи інституціоналізму.
34. Економічні наслідки Другої світової війни. Реалізація економічної програми Людвіга Ерхарда в повоєнній Німеччині.
35. Особливості та закономірності розвитку країн світу в 40–90-х роках (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Японія).
36. Науково-технічна революція.
37. Розпад колоніальної системи.
38. Інтеграційні процеси. Інтегративна юриспруденція та її розвиток.
39. Формування трьох центрів світової економіки (трилітаризм). США, Японія, ФРН – нові економічні лідери.
40. Транснаціональні корпорації.
41. Особливості економічного розвитку провідних країн Європи в умовах глобалізаційних процесів у кінці ХХ – на початку ХХІ ст.
42. “Нові індустріальні країни” та причини їх швидкого економічного зростання.
43. Сучасний монетаризм (неолібералізм).
44. Нова економічна політика і відбудова народного господарства України у 20-х роках.
45. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1933 року.
46. Спроби реформування радянської системи у другій половині 80-х років (“Перебудова”).
47. Проголошення незалежної України. Проблеми і труднощі економічного розвитку України в умовах незалежності та переходу до ринкової економіки.
48. Шляхи інтеграції України у світове господарство.
49. Основні тенденції економічного розвитку України на сучасному етапі.
50. Проблеми та перспективи розвитку української економіки у період повномасштабної війни проти РФ.

9. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Значення історії економіки та економічної думки в дослідженні економічних проблем сучасності.
2. Матеріальна культура стародавніх цивілізацій. 3
3. Розвиток зовнішньої торгівлі у країнах Стародавнього Сходу і Античної Греції.
4. Розвиток товарно-грошових відносин Античного Риму.
5. Економічна думка античного світу.
6. Етапи розвитку та історичне значення меркантилізму.
7. Розклад феодалізму та становлення індустріального суспільства.
8. Генеза індустріального суспільства у країнах Західної Європи (16-18 ст.).
9. Суть промислового перевороту. Особливості його у Великобританії, Німеччині, Австрії та США (18 – 19 ст.).
10. Особливості індустріалізації в США, Німеччині, Великобританії.
11. Розвиток сільського господарства США, Японії та європейських країн в 18 – 19 ст.
12. Міжнародні економічні відносини у 19 столітті.
13. Суть та основні етапи промислового перевороту в Україні (19 – 20 ст.).
14. Роль України в системі світового ринку (19 – поч.. 20 ст.).
15. Аграрні реформи та розвиток сільського господарства України у другій половині 19 – на початку 20 ст.
16. Зародження і розвиток кооперативного руху в Україні.
17. Економіка України в 1914 – 1921 рр.
18. Розвиток в Україні ідей класичної політекономії.
19. Загальні умови і основні напрямки розвитку економічної думки в Україні наприкінці 19 – початку 20 ст.
20. Передумови виникнення та методологічні принципи маржиналізму.
21. Формування і розвиток історичної школи.
22. Господарство України в міжвоєнний період.
23. Політика “воєнного комунізму” та НЕП в Україні.
24. Економіка Української РСР в часи індустріалізації та колективізації.
25. Західноукраїнські землі в 20-30рр.20 століття.
26. Господарство України в роки другої світової війни.
27. Відбудова і розвиток промисловості України в повоєнні роки.
28. Теорії «економіки пропозиції» та «раціональних очікувань».
29. Економічна думка України в період панування радянської економічної системи.
30. Сучасний етап розвитку української економічної думки

10. ВЗІРЕЦЬ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант X

Дайте відповідь на запитання:

1. Дайте визначення предмету і методам історії політичних та економічних вчень.
2. Економічне вчення Д.Рікардо: теорія вартості.
3. Основні тенденції економічного розвитку України на сучасному етапі.

Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу: 50 балів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента з навчальної дисципліни «Історія політичних та економічних вчень» здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів:

- поточного контролю знань;
- підсумкового контролю знань – екзамену.

Поточний контроль знань студентів здійснюється за двома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- відвідування семінарських занять;
- активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Методи оцінювання: експрес опитування; поточне тестування; складання словника іншомовних термінів за темою; конспект на тему; анотація додатково вивченої літератури; оцінка індивідуального проекту; підсумкове контрольне опитування.

Поточне тестування (модульний контроль)

Протягом семестру студенти виконують два модульні завдання, кожне з яких оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів. Максимальна оцінка модульного контролю становить 50 балів.

Студент, який за результатами контролю систематичності та активності поточної роботи на семінарських заняттях та самостійної роботи, отримав 0 балів, до модульного контролю НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ.

Підсумкова кількість балів усіх модульних контролів визначається як середнє арифметичне балів за всі модулі.

Підсумкова оцінка з дисципліни

Загальна підсумкова оцінка складається із суми балів за результатами контролю систематичності й активності роботи студента протягом семестру та підсумкової кількості балів всіх модульних контролів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	